

„Soča“ izbaja vsak petek in velja po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.40
Pol leta . . . . . „ 2.20
Četrt leta . . . . . „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „poslanicah“ se plačuje za navadno trisporno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v mnski ulici ter v Trstu, via Casserna, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Via Ascoli 8, I., naročnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnin znižuje, ako se oglase pri opravištvu.

Italija, naša zaveznica.

Navadno govorimo in pišemo o naših domačih, goriških, slovenskih, avstrijskih zadevah; z visoko in zunanjo politiko se malo pečamo. Da nam pa naši čitatelji ne bodo očitali, da to stran politike popolnoma zanemarjamo, hočemo se danes vvesti na visoki stol zunanje politike in govoriti o tem, o čemer govorijo veliki listi.

Velikonočne potice niso bile še dobro povžite, ko prinese brzovaj konec marca ali začetek aprila iz Londona, glavnega angleškega mesta, popolnoma novo vest, o kateri pri nas in v sosednjih državah nikdo še sanjal ni. Novica se je glasila tako le: „Tri države: Nemčija, Avstrija in Italija so sklenile med seboj zvezo na življenje in smrt. Občale so si, da bodo skrbele na vso moč, ohraniti mir s francosko ljudovladno. Ako bo katera imenovanih držav prisiljena, bojevati se s Francijo, morati jej ostali dve pomagati. Ako se bo pa katera teh držav bojevala s kako drugo državo, morati drugi dve biti pri miru, če nočeti pomagati bojujoči se prijatelji; z nasprotnikom se pa ne smeti združiti.“

Ta novica se je razširila, kakor blisk po celi Evropi in vsi politikarji, časnikarji in prodajalci dolgega časa so jo obravnavali. Nekateri liberalni avstrijski listi so bili veselja polni, ko so zvedeli to reč; radosti se jim je srce širilo, ko so mislili, da bodo smeli kot brata in prijatelja pritiskati na prsa Italijana, ki je do zdaj večinoma le z bombami obračal na se našo pozornost. Drugi avstrijski listi so bili pa bolj pametni in so kmalu zapoznali, kaj tiči v tem grmu. Rekli so: takošne zveze, kakor jo naznanja angleški drat med Avstrijo in Italijo, ne moremo verovati, ker taka zveza je nemogoča.

Na to so začeli navajati razloge za svojo trditve in so rekli: Oznanjena zveza povdarja, da imenovane države hočejo skrbeti, da ohranijo mir s Francijo. To je prazna slama. Nemčija ne želi s Francijo vojske, ampak se le pripravlja za vsak slučaj, ako bi se hoteli Francozi maščevati za to, kar so zgubili leta 1870—71. Avstrija ne more priti s Francozi v razprtijo, tudi ko bi hotela, ker nikjer se ne križajo njene koristi s francoskimi. Samo ko bi se hotela Francija maščevati nad Nemčijo, bi morala Avstrija Nemcem pomagati vsled pogodbe, ki je sklenjena med Avstrijo in Nemčijo do 15. oktobra 1884. Italija nima pa čisto nič poročstva, da bi ohranila mir s Francijo, ker ti dve državi sti si zavoljo italijanskih pokrajin, ki spadajo pod Francosko (Nizza, Savoje), zavoljo otoka Corsica (reci: Korsika) in zavoljo dežel v severni Afriki (Tunis, Tripolis) že dolgo v

laseh in se ne pomiriti brez vojske. Podlaga pogodbi je torej za vsako deželo druga in na tako različnih podlagah se ne da sklepat zveza na življenje in smrt. To bi se reklo, da Nemčija in Avstrija hočeti brez potrebe podajati se v vojsko, kar gotovo ni res.

Temu dokazu so politiki dodali še drug, ki je povzet iz koristi, katero bi imeli doseči posamezni zavezniki. Italija bi imela v vojski proti Francozom zares velikansko pomoč. Nemčija ima tako pomoč od Avstrije že zagotovljeno. Avstrija je pa ne bo potrebovala, ker ne pride v vojsko s Francijo. Korist take zaveze bi bila torej samo na italijanski strani, na nemški bi bila silno majhna, na avstrijski strani bi je pa ne bilo. Neomake koristi pa ne morejo vezati raznih držav v društvo z enakimi bremenami; torej ne more obstati taka zveza, kakoršno je sporočil angleški drat.

Avstrijski listi so dodali še tretji dokaz, povzet iz slučaja, da bi Avstrija imela vojsko z Rusijo. Za take nesrečne čase bi Avstrija iz navedene pogodbe ne imela nobene dejanske pomoči; zavezni državi bi imeli le to dolžnost, da bi Rusu ne pomagali, ali Avstriji bi ne bili dolžni pomagati. Avstrija bi morala sama vojskovati se proti mogočnemu sosedu. Ni pa verjetno, da bi Avstrija sklepala zveze na življenje in smrt proti tako majhnim koristim. — Iz teh razlogov sklepajo avstrijski listi, da je angleška novica popolnoma izmišljena, da nima nikake podlage.

Zakaj so torej Angleži zabrusili to vest med svet? Listi pravijo: za to, da povejo Francozem, ki delajo Angležem v Egiptu preglavico, naj bodo previdni, naj ne dražijo svojih dosedanjih prijateljev, Angležev, ker, ako bi se razprla ta naroda med sabo, bi bilo pol Evrope proti Francozem in za Angleže. Angleži so hoteli Francoze nekoliko postrašiti, da bi Francozi rajši v to privolili, kar namerava Angleško v Egiptu. Tako so pisali svetovni listi veliko, zunanjo politiko preteklega tedna.

Goriška bolnišnica.

V številki 10. našega lista smo govorili o bolnišničnih zadevah goriških ter smo prišli do sklepa, da zaradi ogromnih stroškov, ki žugajo deželo uničiti, je neobhodno potrebno, da se spravljajo goriški bolniki, ki se na tujem zdravijo domov, kjer bi se lahko hitreje in ceneje zdravili. V to svrhu je pa neizogibljivo potrebno, da ima goriška dežela sposobno bolnišnico, ki bi ustrezala zdravstvenim zahtevam in ki bi stala manjšo vsoto od one, katero plačujemo zdaj za naše

bolnike po drugih deželah. Zalibog da Goriško do zdaj nima še take bolnišnice, ki bi zadostovala zdravstvenim potrebam meščanov in deželanov, in da morajo zaradi tega celo taki naši bolniki iz mesta in z dežele, ki obolijo doma, hoditi v Trst zdravja iskat. To je napačno, to ni gosposkarsko, to je prav tako, kakor ko bi ne imeli v Gorici srebrarjev in bi morali v tujo državo, recimo v laški Videm, nositi denar za kelihe, svilo, monštrance in drugo cerkveno opravilo, od katere se mora na meji še visoka colnina plačati. To se pravi drugod drago kupovati, kar bi lahko doma imeli po ceni.

Deželne oblasti geriške so slabo bolnišnično stanje goriško sprevidele in delajo na to, da bi se jim prišlo v okom. V tem njih prizadevanji se ž njimi popolnoma skladamo in jih hvalimo; ali pot, po kateri nameravajo deželi pomagati, popolnoma obojujemo, ker bo samo razmerno veliko stala, do zakele nega cilja pa ne pripelje. Prav za današnji list smo dobili razglas d želnega odbora goriškega, s katerim se naznanja, da 13. t. m. se bo po javni dražbi odajalo razširjenje poslopja v bolnišnici vsmiljenih bratov v Gorici. Klicna cena je 11.474 gid. 42 kr. a v.

S tem, da se to delo izvrši se nič drugega ne doseže, ko to, da omenjena bolnišnica bo imela nekaj več prostora, da bo mogla sprejeti nekaj več bolnikov. Zarad nove stavbe se pa notranja vravnava te bolnišnice nič ne spremeni, in ta vravnava ni taka, da bi delala bolnišnico sposobno za deželno bolnišnico. Nočemo reči, da dosedanje opravištvno ne izpolnjuje svojih dolžnostij po svojem spoznanju in po svoji moči; nasprotno smo prepričani, da ono samo najbolje vé, koliko prememb je v zavodu potrebnih, ako hoče postati dostojen deželni zavod. — Z novim, preudarjenim zidanjem se nikakor ne zadobi toliko prostora, kolikor ga je treba, da bi se mogli zunanji bolniki klicati domov. K čemu torej novo zidanje, ki ne izključuje neobhodne potrebe daljšega zidanja? Ali ni bolje počakati, da se vsem potrebam naenkrat, temeljito in stalno pomaga? Ali pa ima morebiti deželni odbor uže potrjen načrt za potrebno deželno bolnišnico in je nameravano zidanje le en del preudarjenega in odobrenega celotnega načrta? Ako bi bilo tako, bi mi iz vsega srca priporočali novo stavbo; žalibog da o takem načrtu ni duha ne sluha.

Ako hoče deželni odbor v sedanji bolnišnici dobiti nekoliko več prostora za bolnike, naj premisli in preišče, ali bi se ne moglo to drugače doseči brez novega zidanja. Med veliko blaznimi, ki se nahajajo v bolnišnici (leta 1882. 195 oseb), je gotovo mnogo takih, ki so krotki, ki ne potrebujejo drugega, ko

LISTEK.

BELINJSKA OPATIJA.

Spisal Š. Rutar.

Belinja leži pol drugi kilometer od Akvileje proti jugu ob cesti v Belvedere, ki leži na tistem mestu in v isti smeri, kakor nekdanja glavna ulica („Cardo maximus“) staroslavne Akvileje. Tu je stal v starih časih hram boga Belena ali Belina, katerega so Oglejčani kot svojega patrona zelo spoštovali. Rimljani so ga primerjali bogu solca Apollonu (Herodot I. VIII). Nemški učenjaki so radi trdili, da je bil Belin keltsko božanstvo, češ da so bili stari prebivalci oglejske okolice Kelti. Ali slavni starinar Mommsen je dokazal (Corpus Inscriptionum latinarum, zv. V. del I. str. 84, št. 732), da je bil Belin le karnsko (tore s početka ilirsko) božanstvo, ker se njemu posvečeni spominiki nahajajo le v Karniji, t. j. v Akvileji, Concordiji in Julium Carnicum (današnji Zuglio). Maogo spominskih kamnov o Belinu našli so ravno v Belinju.

Goriškim Slovincem jo še dan danes Belin

dobro znan. Imenujejo ga svetega in pravijo, da se z njegovim ključem ozdravljajo očesne bolezni. (Iz tega se spozna prav lahko bog svetlobe in solca.) Na južni strani Cedada stoji še zdaj cerkva z imenom S. Belena.

Ko je začelo v Ogleji krščanstvo cvesti, osameli so hrami poganskih bogov. L. 389. prepove cesar Teodozij malikovalstvo pod smrtno kaznijo. Tedaj je prenehala paganska služba božja in razdraženo ljudstvo je zrušilo krivoverske hrame in kipe. Tako je razpadel tudi Belinov hram v Belinju. Ali čez msto časa se je vzdignilo na onem mestu svetišče krščanskega Boga. Pobožno sporočilo pripoveduje, da je ukazal oglejski patrijarh Marcellinus okoli l. 485. sezidati na razvalinah Belinovega hrama krščansko cerkev sv. Martina. Pri njej je postavil samostan in solsko poslopje ter izročil vse menihom, ki so živeli po pravilih sv. Benedikta.

Ali komaj je bil začel samostan svoje plodonosno delovanje, že je prihrumela velika nevihta nadanj. Sirovi Avari ali Obri, ki so bili mesto Hunov posedli ogersko nižino, napadali so v VII. in VIII. stoletju vse obdelane zemlje. Slovenci, ki so se bili tudi takrat v ogersko nižino pomaknili, bili so prisiljeni Avare spremljati na vseh njih roparskih potih. Tako so se odpravili Avari l. 610. (ali 611.) z veli-

kansko vojsko proti Furlanskemu; med potjo so oropali in razdrali veliko število cerkvá in samostanov. Ta osoda je zadela tudi samostana štivanski ob Timavu in belinjski pri Ogleji.

Patrijarh Maksencij popravi in ponovi l. 811. (ali pa nekaj let pozneje) belinjski samostan, kateremu je bil daroval cesar Karol Veliki mnogo posestev v oglejski okolici, katera so poprej spadala langobardskemu vojvodi Hrotgaudu in njegovemu bratu Feliksu. Ko se je bil Hrotgaud l. 776. soper Karla spuntal, premaga ga ta, odstavi in mu od vzame vsa posestva. Ta posestva razdeli patrijarh Maksencij med ženski samostan benediktinok Sv. Marije na severni strani Ogleja (dandanes Monastero) in med belinjski samostan, ki je najbrže dobil med drugim okolico fumicelsko. Ta posestva je razširil in pomnožil patrijarh Popon (1019 — 1045), ki je daroval Belinji okolico samostana ter vasi Viscon in Medang.

Še več je storil za belinjski samostan patrijarh Ulrik I (1085 — 1121), ki se lahko imenuje „drugi ustanovitelj“ tega samostana, ker ga je popolnoma preustrojil in je v njem strogost samostanskega življenja zelo povzdignil. — Ob tistem času so se poleg papežev najbolj prizadevali za pravno povzdigo in sveto življenje duhovščine strogi benediktinci

primerne živeža, ki nimajo druge bolezni ko starost, lakoto in trpljenje. Za te „blazne“ naj bi se našli kje drugod primerni prostori z dvoriščem in malim vrtom (lahko tudi zunaj mesta); za nje naj se najme dobra gospodinja, ki zna kuhati, in dve ali tri postrežnice ali dekle, katerim naj se dodá iz sedanje bolnišnice en hlapec za drva in vodo. Za take blazne zadostuje to osebje in v bolnišnici bi se dobilo toliko prostora za bolnike, kolikor ga nameravajo dobiti z novo stavbo. Stanovanje za omenjene blazne bi pa stalo 11.474 gl. 42. kr. a. v., ampak bi se dobilo za letno stanovnino od 150 do 200 gl., torej za glavno od 3-4.000 gl. Potrebni lonci se kupijo za 200 gl.; sklede, žlice, postelje, perilo se prenesejo iz bolnišnice v ono hišo, ker vse to bi tudi v bolnišnici potrebovali vrhu omenjenih 11.474 gl.

Deželnemu odboru so ure štete. Prosimo ga prav lepo, naj nam ne naklada v zadnjih trenutkih stroškov, ki so po našem mnenju nepotrebni, naj počaka, da se snide nov deželni zbor, od katerega je pričakovati, da se loti te imenitne zadeve, ne le z dobro voljo, ampak tudi s potrebnim znanjem, s strokovnjaško zvedenostjo.

Dopisi.

Iz Dornberga, 31. marca. Ko sem prestopil iz Trsta gredeč goli Kras po novi okrajni cesti čez „Železna vrata“, me je na prvem ovinku krasni razgled na daljne bele karnske in julske planine ter v bližnji čarovno dolino v podnožji, polno božje lepote, tako prešinil, da sem nehoté vskliknil: miravalle — občuduj dolino, spominjajoč se na Miramar, ki uči občudovati morje. V sredi te doline, ki se ne zdi tje postavljena, ampak udihnjena, opazil sem rudeči most čez Vipavo, na katerem so vihrale zastavice, ob katerem so možnarji pokali. Na ta kraj privabi me radovednost, kjer zagledam g. Kocijančiča, predsednika cestnega odbora, ki je zahvaljeval prvi železni most čez Vipavo. Želez sem si takrat pegazovih porot, ki bi me nesle v pesniške višave, da bi opeval novo delo in dolino, ali kmalu sem spoznal, da pesnik se rodi in da korenje ne raste v vsakem kotu. Stopim dalje na sredo mosta in berem velikanski napis vseh barv, ki proslavlja delo in sodelavce. Iz njega sem pozvedel, da je most iz železa izdelan v Gradcu, da tehtá čez 300 kvintalov, da stá 7000, med tem ko je stari leseni stal več, in je le 9 let služil v porabo.

Ko sem si ogledal srčnost cestnega odbora in sem občudoval lepoto narave, jo krenem v vas, da si ljudstvo in notranje domače življenje ogledam, da pozvem po novem izrazu marljive „Soče“, kako korenje raste v tej srečni zemlji. V krčmi sem naletel na prvi šaljni pogovor, kako so ubogemu kajzarju oni teden podgane zdravo kravo umorile. Za tem se je resno razpravljalo načrt Trnavaja skoz Dornberg, ki bo s ptujem kapitalom rabil našo slovensko zemljo, naše mostove, našo osebno varnost tik kolovoza, ki bo pospeševal obrtnijo, naseljeval tovarne, vdomačeval ptuje šege in jezike, brzo odpeljeval po ceni pridelke, predno jih domači kmet zagleda in okusi itd. Po treznem okrepčanju si ogledam kot dober Slovenec farno cerkev, ki je zadosti prostorna, čedna, in precej ukusno zidana. Privatna poslopja so prave lesičje luknje. Vsaka druga hiša ima lužo na eni strani ogla, na drugi stranišče, spredej pa gnojnik, kakor bi se hoteli prebivalci rogati bogati in krasni naravi.

francoskega samostana Cluny. Ti menihi so se borili za zboljšanje cerkvene discipline, za neodvisnost samostanov in duhovščine ter za najvišjo veljavo papeža. Povsodi, kamor so prišli, širili so svoje nazore in zadobili so kmalu velik upliv pri vsem ljudstvu. Zlasti njih živa beseda segala je globoko v srca, med tem ko je njih sveto življenje in njih bogudopadljiva molitev veliko ljudij na njih stran pridobila. Veliko plemičev je stopilo v ta ostri red, drugi pa so se dali vpisat v njegovo bratovščino. Tako so si pridobili klunjacenski benediktinci močno stranko, ki je povsodi njih nazore širila in njih namene podpirala.

S francoskega so se kmalu razširili klunjacenski samostani v Italijo in na Nemško. Med temi sta bila naj imenitnejša Fructuaria blizu Turina in Hirschau v Črni šumi na Badenskem. Poslednji je stal v neposredni zvezi s klunjacenskim samostanom in utemeljil je po prvotnem vzgledu jednake samostane skorvo po vsem Nemškem. Tudi med Slovence so se razširili ti menihi. L. 1091. utemeljijo koroški vojvode Sponheimci benediktinski samostan S. t. Pavel v Iabujski dolini na Koroškem ter pokličejo vanj menihe iz Hirschaua. Temu samostanu darujejo omenjeni vojvode mnogo posestev na Koroškem in Štajerskem ter nekoliko celo na Furlanskem.

Še ni bil dobro ta samostan urejen, že si izprosi patrijarh Ulrik, ki je bil sam po rodu Korošec, iz knežje rodovine Eppensteincev, meniha Sigwina, ki je zajedno s šenpavelskim opatom iz Hirschaua prišel, in mu izroči preustrojenje belinjskega

Iščem čitalnico, sloveče vinskó društvo, uprašam po številu časopisov, ki jih ljudstvo bere, po številu udov „Sloge“ in prepračil sem se, da je vse slana vzela, da Dornberg slavi „Slogo“ z enim udom!

Mahaje jo proti Gorici sem si mislil: lepa dolina, lepa dežela; ali dobra zemlja je le tista, ki rodi dobro korenje: zavedno in napredujoče ljudstvo. Nekoliko hitreji ali bolj splošni koraki v omiki bi tej dolini ne škodovali, posebno gledé snažnosti okoli hiš, katero zahtevajo zdravstveni oziri in dober ukus.

Iz Brd, 31. marca. Zagovor g. župana medanskega in postopanje Medancev proti ustanovitvi okrajne sodnije v Brdih kaže, kako zeló je odvisna Medana od Kormina, kako malo premore ona brez njega! Medanci vidijo svojo srečo le v zvezi s Korminom, katerega bogatijo s svojim denarom, kupovaje od njega drago blago, da je potem v svojih štacunah na prodaj ponujajo za višo ceno. Kaj kupuje pa Kormin od Medane? — Ali vino? — Kormin ne potrebuje briskega vina, ker ima svojega domačega črnega in belega prav obilno tako, da korminski posestniki svoje vino po prav nizkih cenah naprej silijo in tudi na drobno po kletih točijo. Za brisko rebulo ni v Korminu kupčije; in če včasih kak tamošnji krčmar brisko vino kupi, ne plača ga po isti ceni kakor Gorica, Čedad, Videm, Tominsko, kateri se vožajo oskrbujejo ali posebe plačujejo. Kormin kupuje po najnižji ceni — prodaja pa — draži, ko velika mesta. Kaj kupuje Kormin od Medane? — Ali drva? — Korminski posestniki jih imajo na prodaj več ko medanski. In kakošno ceno imajo drva v Korminu? — Zaničljivo ceno. To vam lahko pove kožbanski laškutar B—č, kateri si je s prodajanjem drv tako polomil svoj slovenski jezik, da mu ne teče več. — G. korminski sodnik mu je moral prošnjo „Slov. jez.“ tolmačiti s pomočjo italijansčine. — Kaj kupuje Kormin od Medane? — Ali lepo sadje? — Korminska gospoda prav malo tega porabi, več se ga proda na Dobrovem kupcem, ki je pošiljajo v velika mesta, ktera znajo bolje ceniti dobroto briskega sadja, kot mali Kormin, ki še svoje sadje pošilja naprej. Kaj kupuje Kormin od Medane? — Ali grah, fežol, sirk, bob, maslo, jajca, kokoši? — Koliko stotic pride iz Kormina za tako drobnjavo v Medano in sploh v Brda, vejo le tisti, ki pravijo, da, kedarkoli imajo pri sodnji kaj opraviti, nesejo v koši kaj seboj za prodaj, da plačajo koleke in kosilo.

Zdaj vemo, zakaj nečijo Medanci druge ceste imeti raz un tiste, ki pelje v Kormin; ta se vzdržuje v prav dobrem stanu. Skladovna cesta po Prevalu, ki pelje iz Medane v Gorico in ki je za zahodna Brda nujno potrebna, bila je vso zimo za težke vozove nerabljava, ker vodena in lužasta. Rebula se je morala čez Kormin ali čez Kojsko v Gorico voziti. Korminski cestni odbor, čegar ud je bil do zdaj tudi medanski župan, nima nič pravega veselja za to cesto čez Preval — ker pelje Brice v Gorico, v glavno mesto naše dežele. Ta cesta bo trdna in lepa, kedarko v Brdih cestni odbor s sodnijo v red. — Ako ostanemo pod Korminom, naj pa goriški cestni odbor skrbi, da se napravi skladovna cesta, ki je že namenjena, poleg Vipolže in Kozane na Zalibreg, da bo služila zahodnim Brdom! Za most čez Reko je tisoč gl. — v Korminu!

Iz soške doline, 29. marca. Podučevanje nemščine v narodnih ljudskih šolah, posebno za tiste, ki

samostana. Ali ker je bil Sigwin ponujeno čast sprejel brez dovoljenja višega opata v Hirschau, s katerim je stal šenpavelski samostan v bratovski zvezi, zato je poslednji zelo zameril Sigwinu in ga je izključil iz te samostanske zveze. Pokornega Sigwina je to hudo zadelo in podal se je ves skesan v Hirschau ter izročil svojo čast v roke višega opata. Tamu naloži najprej ostro pokoro in očitno poiževanje, potem pa ga sprejme zopet za svojega brata in mu izroči zopet čast belinjskega opata. Tako je ostal tudi belinjski samostan v zvezi s Hirschauom.

Izvor, ki ta dogodek pripoveduje (Codex Hirsauensis, natisjen v l. zvezku „biblioteke literarnega društva v Stuttgartu l. 1843), ne pove izrečno, da je bil Sigwin poklican za opata v belinjski samostan, nego pravi samo „v jeden samostan pri Ogleju“. Zato so nekateri mislili, da bi ta samostan utegnil biti rozacki na Beneškem. Ali ta samostan ne leži „pri Ogleju“, nego blizu Čedada ali pa Vidma. Tudi vemo izvestno, da prvi od patrijarha Ulrika v Rozacu postavljeni opat se ni imenoval Sigwin, nego Gerold. Iz tega sledi, da je mogel oni samostan „blizu Ogleja“ le belinjski biti. Da so belinjski opati res iz Nemškega (iz Hirschaua) prihajali, te zadosti jasno spričujejo njih nemška imena. V XII. in XIII. stoletji nahajamo namreč med belinjskimi opati sledeče: l. 1174 Richer, l. 1186 Willimarus, l. 1231 Hartuidus, l. 1246 Wecelej itd.

ne mislijo srednjih šol obiskovati, ampak le, končavši ljudsko šolo, poprijeti se kmetovanja ali kakega rokodelstva, je tako brezpametno in škodljivo, da se Bogu usmili, kajti v ljudski šoli se otrok toliko nemščine ne more naučiti, da bi mogel v tem jeziku pravilno govoriti in pisati. Pozneje pa še to v ljudski šoli s težavo priborjeno malenkost, popolnoma pozabi, k večemu, da pozna še v pisavi obliko nemških črk. Primeri se, da se tak otrok po končani ljudski šoli, poda h kakemu nemškemu ali nemškutarskemu mojstru, morda kje kam na Koroško, rokodelstva se učit, kjer se nemško zlobodratí nauči. Ko sam postane mojster v domačem kraju, kaj mislite, katerega jezika se poslužuje v opraviilih in tudi drugih pismih? Gotovo nemškega, katerega zna (vsaj sam tako misli), kajti pisati se ga je naučil v šoli, a govoriti pa pri mojstru. Revez pa ne spozna, da se s takim pismom v javnosti sam sebe smeši, a tudi nemškemu jeziku sramoto dela.

Da se spozna resničnost teh besed, blagovolite g. urednik sprejeti v Vaš cenjeni list sledeče pismo, katero je prejel neki narodni trgovec z lesom na Goriškem od mizarja, sina trde slovenske matere, in katero sem jaz natančno prepisal. Razven osebnih imen in kraja, glasi se od začetka do konca tako-le: A 21. 3 S..... 83

Her.....

Jh Pin Ser unzufrieden Mit das gesheft zum Traiben Mahnsi filahit zu flais damit das die hern mier ferlasen bas jst das Mier so Amist holtz Oder Pretter zum shiken das jst A shbanerai Ale zer schpalten und Mit 5 Zol brait glaubensi das mier holtz hier mier mangelt denkensi niht das fier Pronta kasa das mier das holtz Mangelt denkensi niht das jh A shuster bin. jh bar Aus gemaht Als bin A shbain Pai die her und schuldige bais so A holtz ist niht aber belt zum shiken die Pretter haisen unnter dah bretter die 3/4 zol bar 1610 A 3 kr. betragen Aus 48 fl. 30 kr. Akonto habih genauf geschikt 70 fl. durh dem Marttin dem jene furman und die 7 lincien habens niht bolen auf nem mit Pite haben si mier gegeben bar Mesen 60 fl. so bekumensi fon mier noh 38 fl. 30 kr. und Jezt barum shrabensi mier Andere Praise Mier hab an ferhlihen zu 1 zol 4 1/2 kr. zu 3/4 zol 3 kr. 7 lincien 2 1/2 kr. und shrabensi mier Andere Praise jh Pin Man fon bart bas jh ferhlihe und Mier 2 habensih ferhlihen die Praise hier Pai Mier zu S.....

j grise N. N. tishler
Ni li to nemščina, kaj!!

Kanal, 27. marcija. — Dandanašnji vsak narod skuša prekositi svoje sosede v vsakem obziru; napredek je na vse strani velikansk. V nekterih deželah dospelo je poljedelstvo, živinoreja, sadjereja, vinoreja i. t. d., ržkel bi, na najvišjo stopinjo svojega razvitka. Srečne, presrečne so take dežele; v njih cvete blagostanje, kupčija in obrtnija, državljani zavedajo se svojih pravic in svoje narodnosti. Nij se toraj čuditi, ako tako razviti narodi z močjo svojega uma nadkričujejo druge v napredku zaostale, ter njih nevednost porablja v svoj prid. Žalibog, da se ne more tega trdití o slovenskej deželi, in posebno pa ne o našem kanalskem okraji in njega prebivalstvu. Tukaj vidimo, da je ostalo vse pri starem, kakor je bilo pred 100 leti.

Mogočen faktor (pomoček) za napredek vsakega posameznega okraja so ceste. Kjer cest nij, ne more biti velikega prometa in kupčije, kajti stroški so v takih krajih za prenašanje blaga večji del preveliki, tako da storijo nemogočo konkurenco z drugimi okraji. Ako se ozremo po našem kanalskem okraji, vidimo, da nijma osobito Kanal, kot središče kanalskega okraja, s posameznimi vasmí niti jedne cestne zveze, izvzemši edino državno cesto in jako slabo občinsko pot do Avč. Kaj je temu vzrok? Po mojem mnenju je tega kriv le naš cestni odbor: dasiravno obstoji že kakih 16 let, vendar nij zgradil do sedaj niti ene pedi ceste. Uzrok tej neplodnosti bila je in je še vedno zgolj zavidnost. Udje cestnega odbora kanalskega, bivajoči v hribih, niso hoteli nikdar dovoliti ceste čez Gradec v Brda, a drugi, stanujoči v dolini, bili so za vsako zvezo Kanala s hribi gluhi, zahtevaje kot glavno, prvo in najpotrebnišo cesto ono čez Gradec v Brda. Ako bi bil pobiral naš cestni odbor od začetka svojega postanka le 100/0 doklade k davkom za grajenje cest, koliko svoto bi bil že nabral, in koliko cest bi se bilo lahko v tem dolgem času že zgradilo! Ali tega nij storil in ostalo je vse, kakor je bilo; škoda pa mora trpeti cel okraj.

Ako se je letos začela zidati nova cesta iz Kanala v Idríjo, zahvaliti se imamo edino le božji previdnosti. Kakor znano, pobila je lansko leto toča neusmiljeno mnogo najrodovitniših vasij našega okraja. Da bi se velikej revščini prišlo vsaj nekoliko v okom, prosilo je kanalsko županstvo v zvezi z ajbskim deželni zbor za pomoč. Slavni deželni zbor dovolil je na to 1000 gl., a z opomnjo, da se mora ta znesek porabiti za grajenje ceste iz Kanala v Idríjo, ter da imajo delati pri tej cesti edino le prebivalci kanalske in ajbske županije. Obe županstvi poprijeli sta se s pravim ognjem dela in sedaj je hvala Bogu že

lep kos ceste, ne rečem popolnoma in mojstsko dovršen, a vendar v takem stanu, da se more po njej brez nevarnosti hoditi in voziti. Poleg prošnje na deželni zbor podali sta tudi obé županstvu o priliki cesarjevega potovanja po našej dolini Njegovemu Veličanstvu presvetlemu cesarju prošajo za podporo ubogemu prebivalstvu. In minoli teden prinesli so nam časnik veselo novico, da je blagovolilo Njegovo Veličanstvo, podeliti iz svoje lastne denarnice 1000 gl. z namenom, da se dovrši s tem zneskom uže pričeta cesta v Idrijo. S kakim veseljem je bila sprejeta ta prevesela novica, nij mi mogoče povedati.

Iz Tolmina, 1. aprila. — Ravno kar izišli napevi prerano umrlega Avgusta Lebana pričajo, kako spreten skladatelj bil je pokojnik. Ne le, da je vsak posamezni napev tekstu primeren, marveč stav je jasen in prozoren, lepih muzikalnih oblik je vse polno, modulacije so naravne, neprisiljene. Pravi biser pa je „Slovo od domovine.“ Jaz ne poznam enacega napeva ki bi takó živo izraževal domovinske čute nego li ta. Napev „Balkan“ treba zaradi mnoge kromatike peti občutljivo. Da pa se mi ne bode podtikalo, da delo samó hvalim, omenim še nekaterih napak, katerih treba popraviti: a. V 8. taktu 1. napeva v zadnjem mahljeji so napačne kvinte med 1. basom in 1. tenorom: g — d = a — e. Zmanjšana kvinta sme slediti čisti, a ne naopak. b. V 7. taktu 3. napeva nastopi nepravilna septima na „thesis“ c; v 8. in 9. taktu nastaneti tudi v 2. tenoru d in e kot nepravilni septimi. Tu velja harmonično pravilo: Vsaka disonanca mora se redno vpeljati, t. j., slišati se ima v zadnjem soglasu kot konsonanca in ima ostati v ravno istem glasu. Enak pasus se nahaja v 31., 32. in 33. taktu. Trebalo bi ta mesta drugače harmonizirati. c. V 22. taktu 4. napeva, 4 mahljeji, ogne se nepravilni stranski septimi s tem, da se postavi mesto a, h, ali pa h-a osmici. Res je, da taki pogreški celoti ne škodujejo, a ker motijo strokovnjaka, treba se jih ogibati. Ker je to delo pokojnega skladatelja prav izborna, oblika zvezka krasna in cena (30 kr. po pošti) tako nizka, da se načuditi ne moremo, pripravljamo omenjene napeve prav iskreno vsacemu, komur je za lepo petje mar.

Danilo Fajgelj.

V Cerknem, 1. aprila. Pri nas še marsikatera stvar ne gre tako, kakor bi morala iti. Oster opozovalec bi opazil marsikaj, kar je vredno graje in ostre obsodbe. Temu nekoliko dokazov!

Lani v jeseni se je dodelala cesta iz Želina proti Idriji. Bila je ta cesta ob svojem času tu s primerno slovesnostjo odprta. Pa, kaka ti je ta cesta! Po denarji, ki ga je imel cestni odbor v rokah, bi bila ta črta lahko dobro izdelana ter trdna. V resnici pa je omenjena proga dodelana le površno. Gorenja stran, proti grivi, je podzidana malo kje. Naj dežuje nekoliko dnij zaporedoma, pa se ti udere cel kup kamenja in prsti na cesto. Po cesti pa stoji tedaj voda kar v mlakah, ker so prekopi za vodo, odtokajo se s ceste, pomanjkljivi in slabi. Pa vsaj tudi ni mogoče, da bi drugače bilo, ker lani delavci ceste še pošteno potaracali niso, posuvsji jo le z gruščem! Menim, da bi se vsadom z griv enkrat za zmerom s tem prišlo v okom, da bi se griva podzidala, kakor je drugod navada. Ali našemu sl. cestnemu odboru ta misel še nij prišla na um, akoravno je po mojem menenju cenejše, grivo podzidati, kar traja vedno, kakor pa po vsakem večem dežji delavce najemati ter plačevati jih za odstranjenje groblja s ceste.

Boljša, ali komaj za spoznanje, je cesta iz Cerkna proti Trebuši. Tudi ta je po kakem naliivu v slabem stanu. Manjkajo pa ne samo v dežji, marveč tudi v lepem vremenu, tedaj vedno, tu ali tam ob njej doprni zidovi (parapeti) na nevarnih krajih. Nič posebnega bi ne bilo, ko bi se na onih krajih našel kedaj kak voznik z vozom vred pod cesto. In prej gotovo ne naredijo na onih mestih branil, dokler se ne bo zgodilo res kaj takega, dasi tega nikomur ne želim. Drugod, spoznavši veliko važnost cest za promet, se trudijo možje imajoči to skrb poverjeno, kar se dá, za lepe, trdne ceste, dobro vedoči, da te povpspešujejo trgovino in gmotno blagostanje dotičnega kraja. Samo za nas bi moralo biti vse dobro! Ne vem, zakaj naši možje tako malo skrbé za to glavno in najvažnejšo črto, ktera nas veže z ostalim Primorskim. Saj denar, ki se vzida v ceste ne gre pod zlo, — marveč nosi kakor glavica (kapital) obilne obresti. Čim lepša cesta, tim več ljudi dojde v kraj, kteri petlej v njem pusté svoj denar. Tudi Idriji bodo tim rajše izletavali v Cerkno, čim lepša, trdneja bo cesta, ktero sem omenil začetkom spisa. Tedaj Cerkljani, hočete imeti več kupcev in tujcev v deželi, silite cestni odbor, da vam ohrani ceste v dobrem stanu, vsaj vam gre za to potrebni denar uže tako iz žuljavih rok!

Borodinov.

Politični pregled.

Prešli teden je bil dolgotrajni ministerski svet, v katerem so se ministri posvetovali o programu za ostali čas državnega zbora, o dogovorih z ogrsko vlado zaradi obdačenja obrestnih prihodkov in kedaj se imajo sklicati deželni zbori.

V Galiciji je voljen za državnega poslanca profesor Bilinski na mesto Kaminski-ja, ki je bil siljen zaradi znanih dogodkov svojemu mandatu odpovedati se.

V ogrskem državnem zboru pretresuje se postova o prenarredbi srednjih šol. A da si je ta postava velike važnosti, ni zanimanje zanjo vsled strašnega umora Majlath-ovega, tako, kakoršno zasluži. Saj po ogrskem časopisju soditi vleče označeni umor vso pozornost nase.

Koncem meseca junija se zmanjša število vojakov v Bosni in Hercegovini za 5000, ker so se razmere tam zdatno popboljšale.

Prepiri in praske med Črnogorci in Albanci se nadaljujejo. Ker se je bati večjih homatij, odposlala je turška vlada v Skader Assim pašo ter je odstranila nezmožnega Abdi pašo.

Ako bi smeli dunajskim in drugim listom verovati, je vsa Rusija enaka nevarnemu vulkanu, kateri more vsaki trenotek celo Rusijo pokončati. Pa ti časopisi v tem oziru mnogo pretirajo in neresničnega poročajo. Poroča se tudi, da se je v Rusiji z velikim veseljem sprejela vest, da se bode poleg avstrijskega nadvojvode Karola Ludovike udeležila slavnostij kronanja tudi njega visoka soproga Marija Terzija.

Vsled homatij v Egiptu je mnogo zasebnikov veliko škode trpelo. Da bi se tem škoda deloma povrnila, nastavljena je bila mednarodna komisija, katera ima namen, odškodovati one, ki so bili pri oni priliki poškodovani. Doslej je pripoznala odškodnine 2,800.000 gold. 759 osobam.

Domache stvari.

Nj. Veličanstvo presvetli cesar je daroval občini opatjeselski na Krasu 200 gl. za popravo občinskega vodnjaka.

Monsignor Štefan Kocijančič, semeniški vodja in častni kanonik, je bil večeraj 5. aprila opoldne, ko se je napravil iz biblioteke, od mrtuda zadet in leži v vedni nezavednosti. Zdravniki žalibog ne dajejo upanja, da bi ostal pri življenju.

Za ranjkega nadškofa Andreja je imel tržaški škof, preč. gospod Ivan Glavinca, preteklo sredo, 3 t. m., slovesno črno mašo v stolni cerkvi sv. Jušta v Trstu, kamor se je bilo sešlo mnogo mestnega duhovstva in vernega občinstva.

Govor g. prof. Alpi-ja, ki ga je imel v goriški veliki cerkvi o priliki pogreba nadškofa Andreja Gollmayra, je prišel v slovenski prestavi na svetlo in se dobiva v knjigarni g. Pallich-a na Travniku po 10 kr.

Šesti izkaz radodarnih doneskov za zastavo „Slovenskega bralnemu in podpornemu društvu v Gorici.“ G. Leopold Bolko 2 gl.; Gorkič Janez 1 gl.; Vincenc Štubelj, vikar 1 gl.; Peter Murovec 2 gl.; Anton Savnik 1 gl.; Janez Scaletari, župan, 1 gl.; Ignac Kovatič, župan in dež. poslanec, 5 gl.; Sežansko-komensko učiteljsko osebje 7 gl.; Franjo Bunc, učitelj, 1 gl.; Janez Drufa 1 gl.; I. K. 1 gl.; Lud. Kerševani 1 gl.; Čermelj Andrej 1 gl.; Ant. Orzau 1 gl.; Ivan Katnik 1 gl.; Tomaž Mervic 1 gl.; P. I. 2 gl.; Cej Andrej 1 gl.; N. N. 1 gl.; Janez Potočnik 1 gl.; Matija Jonko, župan in deželni posl., 5 gl.; Jožef Pelicon 5 gl. Vkup 43 gl. S prejšnjimi razkazi vred 194 gl. 10 kr. I. Vuga.

Vabilo k „Besedi“ s plesno zabavo, kojoj priredi slovenska čitalnica v Gorici, dne 7. aprila t. l. Pričetek ob 8^{1/2} uri zvečer. Spored: 1. A. Hajdrih: „Mladini“; poje možki zbor. 2. Fleišman-Foerster: „Pod oknom“; poje možki zbor. 3. Miroslav Vilhar: „Filozof“; veseloigra. (Vsled mnogostranske želje v drugič.) 4. Dr. B. Ipavec: „Narodna“; poje mešani zbor. 5. A. Foerster: „Popotnik“; poje možki zbor. Plesna zabava. V Gorici, dne 3. aprila 1883. Odbor Opomba: Če želi društvenik neuda vpeljati, naj priskerbi zanj pri odboru vabilo. Z dotičnim vabilom dobi neud v čital. prostorih vstopnico, ki stane za družino 1 gl. in za posameznika 50 kr.

Za slovenske otroške vrte v Gorici napravi goriška čitalnica v nedeljo, 29. aprila, zvečer sijajno besedo z mnogovrstnim in izbranim sporedom. Goriškim čitalničnim pevcom bodo pomagali mnogi gospodje z dežele pod vodstvom g. pevovodje Mercine; gospodične pevkinje se uže marljivo vadijo s svojim navdušenim pevovodjo. Z dovoljenjem dotične šolske oblasti nastopijo tudi goriške učiteljske kandidatije kot pevkinje pod vodstvom svojega gospoda učitelja. Osemletna deklica bo deklamovala pesem iz naših gor, ki je namenjena za to slavnost. Slavnoznana umetnica Lucila Podgornikova počasti veselico z igranjem na glasovir. Spoštovani gospodje bodo igrali Vilharjevo znano igro Piké. Če bo tudi udeležitev slavnega občinstva v razmeri s pripravami za veselico, dobi otroški vrt tisti večer lepo pomoč. Bog daj.

Obligacije zemljiščno-odveznega zaloga, ki so se predložile v srečkanje, se bodo dne 30. aprila t. l. ob 10. uri zajutra javno srečale v pisarnici goriškega deželnega odbora v znesku, ki je odmerjen v razdolžitvenem načrtu 3. marca 1856.

Volitve za deželni zbor so blizu. Opominjamo posebno velike posestnike, naj bodo previdni, naj ne obečujejo glasov in naj ne dajejo pooblastil narodnim nasprotnikom. Naj si dobro ogledajo može, ki pridejo zaradi volilnih listov in pooblastil k njim, ker narodni nasprotniki bodo govorili pri tej priliki slovenski jezik in se bodo posluževali v svoje namene nezvestih Slovencev, ako se dobijo.

Goriška ljudska posojilnica ima svoje težave. Okrožna sodnija je pravila povrnila, da se zamenijo nekateri izrazi s takimi, ki so rabljeni v dotični državni postavi, in da se dodá slovenskemu izvirniku italijanska ali nemška prestava. Odbor je rabil v pravilih take izraze, ki so bili za kranjske in štajerske posojilnice potrjeni, in jih je zdaj popravil po navodu okrožne sodnije. Gledé zahtevano prestavo je odbor sklenil, da ne bo ugovarjal proti nji po sodnijski poti, da se začetek posojilnice ne zavleče še bolj, kakor se je, ampak po politični poti s pritožbo na ministerstvo za pravosodje. Naš državni poslanec ima en izgled več, kako se pri nas umova jezikova ravnopravnost v šoli in uradu. Prav bi bilo, da bišse posojilnica ustanovila pred volitvami, da bi po volitvah ne zaspala.

Goriški zdravniki iz mesta in z dežele so se bili sešli preteklo sredo v Gorici in so se posvetovali o pravilih za zdravniško društvo, o katerem smo že enkrat pisali. Med nazočnimi je bil tudi mnogospoštovani zdravnik iz Sežane, dr. Zenkovich, katerega ni strašila dolga pot, ko je šlo za posvetovanje o zdravniški dušni koristi in časti. Udje novega društva morajo biti graduirani zdravniki (doktorji; diplomirani zdravniki se imenujejo kirurgi ali ranocelniki). Vsi goriški zdravniki razun 3 so pristopili zdravniškemu društvu. Tu imamo nov dokaz, da društva so potrebna, da le z zjedinenimi močmi se da kaj doseči, ker le v slogi je moč.

Delalsko podporno društvo v Trstu osnova meseca aprila tri zabavne večere v dvorani gostilnice „Al Giardinetto“ s petjem in predavanjem. 8. aprila bo govoril g. I. Žvab o nekaterih manj poznanih pisateljih na Primorskem, 15. aprila prof. Mandič o delovanji poljskih žen na narodnem polji, 22. aprila g. V. Dolenc o obrtniškem in delalskem stanu. Pred in po predavanji bo pel pevski oddelek delalskega podpornega društva. Vstopnina za prve vrste s sedeži znaša 20 kr., za vse druge prostore 10 kr. Čisti dohodek prvega večera je namenjen podpornemu društvu goriškemu za zastavo, dohodek drugega in tretjega večera pa zalogu pevskega oddelka podp. društva tržaškega.

Katoliško podporno društvo se je ustanovilo v Podgori. Potrjeno je bilo 23. januarja t. l. kot bratovščina od preč. nadškofijstva goriškega in 25. februarja t. l. kot društvo od c. k. namestništva v Trstu.

Razpisana prebenda. Ena izpraznjena prebenda ustanovitve za plemenite gospé poknežene grofije goriške in gradiške je razpisana z opazko, da imajo prosilke podati svoje dotične vloge v šestih tednih goriškemu deželnemu odboru. Dokazati morajo: 1. da imajo najmanje 18 let, 2. da so uboge, 3. vrsto njih plemenitstva in ali spadajo med plemenite rodbine tukajšnje grofije, 4. da so lepega zadržanja, 5. stan in premoženje njih starišev, pa kake zasluge imajo oni za državo, 6. število sester, ali uživa uže katera izmej njih ali prosilka sama, kako prebendo ali drugo pomoč.

O goriškem pokopališču je izdal g. Katul Bisi v Gorici knjižico, ki se vjema v popolni obsodbi sedanjega pokopališča s „Sočinimi“ sestavki lauskega leta, katere je javno muenje pripisovalo g. dr. Al. Rojcu. V vvodu omenja g. Bisi italijansko prestavo naših sestavkov ter pravi, da noče tvarine znanstveno preiskovati, ker je v tem oziru omenjena prestava podala zadostnih in boljih pojasnil. Popravljajne novega pokopališča, kakor ga nekateri nasvetujejo,

bi stalo po Bisi-jevem računu 200 tisoč goldinarjev; popolnoma novo na drugem mestu bi se dalo pa napraviti po njegovem mnenju za 70 tisoč goldinarjev. Novo pokopališče je sploh priznано kot nesrečna stvaritev. Tudi tisti, ki ga zagovarjajo, so tega prepričanja, ali pomagati je težko. Tje v Panovec so zabili denar, ki ni še plačan; in zdaj naj bi začeli zidati novo pokopališče! Zidarjem prihaja hudo, ko na to mislijo, zato vpijejo: naj se stvar pregleda bolj natanko, ali med tem, ko tako vpijejo, napeljujejo grušč, da se tla zakrivajo.

Častiti gospod Andrej Pahor, rojen v Hudemlogu na dolinem Krasu v županiji opatjeselski 11. novembra 1793. v duhovnika posvečen 19. septembra 1819., čez 30 let dušni pastir v Ročinji pri Kanalu, najstari duhovnik goriške nadškotije, je umrl pretekli terek, 3. aprila, v Ročinji za starostjo. Zadnja leta je bil ranjki v pokoji, vendar je pomagal do lanskega leta v cerkvi, kolikor je mogel; letos ni mogel več iz hiše. Dokler je služboval v dušnem pastirstvu, bil je neumoren v svojem trudu, nepresegljiv v ljubezni do svojih ovčic. Posebno bolnikom bil je pravi oče in moder svetovalec. Ob času kolere 1855. je on rešil Ročinj, da ni zgubil toliko ljudi, kakor bližnji kraji; kdor se je držal njegovega sveta, je večinoma ozdravel; premnogo prebivalcev prijazne vasi ga je spoštovalo kot svojega rešitelja. Ob dnevih nevarnosti videl si ranjkega g. Andreja hoditi noč in dan od hiše do hiše, previdavati, svariti, učiti, tolažiti, kakor angelj iz nebes. Naj mu Bog obilno povrne, kar je človeštvu dobrega storil, in naj mu obudi med duhovstvom veliko naslednikov.

Za brisko sodnijo sti odposlali peticije visokemu ministerstvu županiji v Biljani in Vedrijanu. Županiji povdarjati, da se popolnoma strijati s prošnjo „Slovenskega jezika“. Tako je prav. Ganiti se je treba, ker pečena piščeta nikomur ne letijo v usta. Zdjaj pa še, posestniki in prebivalci briski, oglasite se ter pojasnite visokemu ministerstvu, da vam bodo stroški veliko zmanjšani z novo sodnijo, kakor je dokazaval dopis iz Kozane v zadnji številki „Soče.“ Tudi v oziru na zemljiške knjige bila bi nova sodnija za Brda velikauske koristni. Upamo, da prijatelj našega lista tudi to stran v kratkem pojasni.

Iz Števerjana se nam poroča, da na posestvih preblagorodnega gospoda barona Tacco naletavajo delavci še vedno na lepe starine, ki so, kakor se zdi, rimskega dela. Razno zidovje, ometano na debelo z rudečkasto malto, in različni prostori z umetno vdelenimi tlemi se pogosto ponavljajo. Tla so kinčana večinoma z mozajiki in lepimi obrobki; pod tlemi se nahaja pogosto opeka, še niže pa oglje, katero so Rimci devali pod zidove in pod tla, da so branili vlagi v svoja stanovanja. Iz raznoterosti zidov, prostorov in predalov se dá sklepat, da so bile na onem mestu kedaj kopeli, ki so dobivale vodo po še tu pa tam vidljivih vodotojih. Za starinoslovce je taka iznajdba imenitna in čuditi se je, da do zdaj ni šel še nikdo ogledovat teh znamenitih starin.

Gospod Danijel Fajgelj, učitelj v Tolminu, je izdal novo mašo „Missa in honorem B. Mariae Virginis. Ad IV voces inaequales“ pri Rudolfu Milicu v Ljubljani. Kratka, lahka, cerkvena maša, o kateri se je g. Foerster v Ljubljani prav pohvalno izrazil, stane 50 kr. pri tiskarji. Slovensko glasbeno slovstvo je obogateljo za lepo, umetno delo, ki dela čast skladatelju in slovenskemu učiteljstvu. Za male pevske zборе po deželi, pa tudi za velike v mestu je ta maša vsega priporočila vredna. Natančneje oceno, ako bo mogoče, prinesemo drugikrat.

„Składbe Avgusta Armina Lebana,“ je naslov I. zvezku, ki je ravno izšel v tiskarni J. Blaznikovih naslednikov v Ljubljani. Obsega pa ta zvezek 6 napevov in sicer: 1. „Na boj,“ možki zbor, (bes. Boris Miran-ove). 2. „Slovo od domovine,“ mešani zbor, (bes. Janko Leban-ove). 3. „Balkan, tužni velikan!“, možki zbor, (bes. Simoni Gregorčič-ove). 4. „Vse to,“ možki zbor, (bes. Boris Miran-ove). 5. „Prevara,“ mešani zbor, (bes. Batko Brus-ove). 6. „V tihi noči,“ možki četverspev, (bes. Simon Jenkove). Zvezki se dobivajo pri uredniku in založniku Janku Lebanu, učitelju v Lokvi na Krasu via Divača, po 30 kr. s pošto vred. Čitatelje opozarjamo na g. Fajgelj-novo oceno tega dela v današnjem dopisu iz Tolmina.

Pasi kilovim najnovejše sestave, prav pripravni in trdni VLAČNI, BREZ SNETI, kakor tudi vsake vrste obveze, pasovi za človeka, angl. in franc. nogovice proti krču; najnovejši pasovi za nosilce, vse ranocelske priprave iz gume in vse potrebščine za bolnike.

O. NEUPERT, prej J. G. ZIEGER, ustanovljeno l. 1873. l. Graben 29, znotra v Dunaj. Trattnerhofu. Zaloga vseh pariških posebnostij. Razposilja hitro in molče proti povzetju.

Št. 2201.

Razpis.

Pri tukajšnji mestni straži javnega miru se razpisujeta dve službi nadstražnikov i več služeb stražnikov treče vrste.

Nadstražniki dobijo na leto plačo po 550 gld., odškodnino za stanovanje 50 gld. in pavšal za uniforme 60 gld.

Stražnikom se nakazuje po 360 gl. na leto, odškodnina za stanovanje po 50 gld. in pavšal za uniforme 50 gl. V slučaju, da se prestopi v višji razred, povzdigne se plača na 420 gl. za stražnike druge, a na 480 gld. za one prvega razreda.

Prošnje se morajo vložiti podpisanemu uredu do 11. aprila t. l. z dokazi starosti prosilcev, da so avstrijski podanici (podložni), nemadežni v političnem in moralnem obziru, telesno sposobni in zmožni deželnih jezikov.

Prednost imajo oni, ki dokažejo, da so v enacej službi zahtevam v zadovoljnost služili.

Od stražnikov se zahteva popolno znanje policijske službe.

OD MUNICIPIJA V POLI,
dne 6. marca 1883.

Št. 1961.

Razpis.

Za okraj puljske občine se razpisuje služba gozdnarskega opravitelja z letnim plačilom 600 gld., stanovanjem 200 gld. in odškodnino za potovanje 200 gld.

Imenovanje je za zdaj začasno in sicer dokler ne bode občinsko zastopstvo, ki se ima na novo izbrati, poterdilo stalnosti (definitivnosti) te službe.

Prosilci za njo morajo dokazati sposobnost v gozdnarstvu v zmislu ministerijalnega odloka 16. januarja 1850. št. 63. dr. z. l.

Vrh tega se tudi razpisujejo tri službe gozdnarskih čuvajev z letno odškodnino po 360 gold. in stanovanjem na deželi v puljskej občini.

Prosilci morajo vložiti svoje dotične prošnje podpisanemu uredu v teku 4 tednov in dokazati svojo starost, da so avstrijski podanici (podložni), zmožni italijanskega i hrvaškega jezika, poštenega obnašanja i fizično zmožni.

MUNICIPIJ V POLI,
dne 25. marca 1883.

Briska rebula

iz leta 1881.,

v boteljkah po 40 in po 50 kr. s steklenico vred, dobiva se na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole.

Jožef Pallich,

prodajalec c. k. šolskih in vsakovrstnih drugih knjig ter pisnih potrebščin v Gorici, na Travniku h. št. 6, priporoča svojo bogato zalogo za pisanje, risanje in šolo potrebnih priprav ter sprejema naročila na knjige, ilustrovane liste in časopise vsake stroke in v vsakem jeziku z zagotovitvijo natančne postrežbe in nizke cene. Veliko zalogo cerkvenih tiskovin in molitevnihih bukev iz Ljubljane priporoča posebno častiti duhovščini.

Razpisana služba.

Društvo „Sloga“ razpisuje službo

VRTNARICE

za slovenski otročji vrt, ki se ima ustanoviti v Gorici. Plača je določena, kakor mestnim vrtnaricam, z letnimi 300 gld. Zahteva se skušnija iz vrtnarstva in znanje slovenskega jezika.

Prošnje naj se pošljejo društvenemu odboru v Gorici do 15. aprila t. l.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in prečenojo prav kmalu najrdovratnišo žledno bolesto. Prav izvrstno vstrožajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrik in na vranici, proti črvoznim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadelžnostih, zoper beli tok, božjast, zoper bitje arca ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih boleznih, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljstva pa edino v lekarnici Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis in v lekarni Alla Madonna v Korminu.

Ena steklenica stane 30 novcev.

Št. 1548/83

Razpis dražbe.

S tem se naznanja, da se bode dne 13. t. m. med enajsto uro in poldnem v dvorani deželne hiše v Gorici na javni dražbi oddalo razširjenje poslopja bolnišnice milosrdnih bratov v Gorici.

Klicna cena je določena v znesku 11 474 gold. 42 kr. a. v.

Ponudbe se smejo podati pismeno ali ustmeno, toda vsaka s kavicjo znašajočo 1150 gl. Ta obstoji lahko v denaru ali pa v takih vrednostnih pismih, ki so dopuščena za popularske kavicje.

Obrisi, načrti in dražbeni pogoji so o navadnih uradnih urah v pregled razgrnjeni v deželni pisarnici.

DEŽELNI ODBOR V GORICI,

dne 2. aprila 1883.

Deželni glavar
PAJER mp.

Dr. Pattisonava vata za protin

najboljše zdravilo zoper protin in revmatizme vsake vrste, kakor: bolečine v obrazu, prsih, vratu in zobeh, protin v glavi, rokah in nogah, trganje po udih, bolesto v hrbtu in ledijah.

Zavitke po 70 kr., polovica 40 kr., pri: G. Cristofoletti, lekar pri črnem medvedu v Gorici na Travniku.

POZOR.

S tristo do petsto goldinarjev v gotovini ali vrednostnih papirjih more vsakdo

dobiti 25 do 80 goldinarjev na teden

na borski, torej v kratkem času zdatno pomnožiti svoje premoženje.

Ustmena in pismena prašanja naj se obrnejo na protokolirano bankno in lombardno kupčijo

Theodor Noderer & Co. na Dunaji, am Peter 7.

I. nadstropje, kjer se dajejo dotični sveti brezplačno in pod največjo molčečnostjo.